

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczym Jana Kochanowskiego
w Kielcach (Polska)
Університет «Petre Andrei» м. Яси (Румунія)
Академічне товариство ім. М. Балудянського
м. Кошице (Словацька Республіка)
Асоціація перспективних досліджень та вищої освіти «Схід-Захід»
Спільний Проект ЄС/ПРООН
«Місцевий розвиток орієнтований на громаду»

*СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ*

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
III Міжнародної науково-практичної конференції**

20-22 травня 2015 року

Частина I

Вінниця 2015

УДК 338:339.98(477)
ББК 65.9(4Укр)

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: Збірник наукових праць III Міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2015. – Ч. 1. - 722с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання сталого розвитку суспільства: можливості розвитку місцевих громад; управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства в сучасних умовах; актуальні проблеми менеджменту та фінансові механізми забезпечення розвитку економіки України; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні та практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми, тенденції, перспективи розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу в Україні. Висвітлюються питання євроінтеграції України: історичні, соціально-політичні та правові орієнтири; інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

338:339.98(477) УДК
65.9(4Укр) ББК

Редакційна колегія: Голова редакційної колегії – **Замкова Н.Л.**, к.пед.н., доц.
Відповідальний секретар – **Мартінова Л.Б.**, к.філол.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Бондаренко В.М., д.е.н., проф., **Власенко І.Г.**, д.мед.н., проф., **Денисюк О.М.**, д.е.н., проф., **Іваницька Н.Б.**, д.філол.н., проф., **Левицька І.В.**, д.е.н., проф., **Ліщинська Л.Б.**, д.т.н., проф., **Стопчак М.В.**, д.і.н., проф., **Чорна Л.О.**, д.е.н., проф., **Бондарчук Л.В.**, к.е.н., доц., **Гладій І.О.**, к.е.н., доц., **Каправий В.В.**, к.с.-г.н., доц., **Корж Н.В.**, к.е.н., доц., **Лозовський О.М.**, к.е.н., доц., **Недбалюк О.П.**, к.е.н., доц., **Панькевич В.М.**, к.ю.н., доц., **Поліщук О.А.**, к.е.н., доц., **Сегеда С.А.**, к.е.н., доц., **Сігаш Т.Д.**, к.е.н., ст. викладач, **Тернова А.С.**, к.т.н., доц., **Чугу С.Д.**, к.філол.н., доц., **Яремко С.А.**, к.т.н., доц.

Друкується за ухвалою Вченої Ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-727-6

І.В. Копчикова, аспірант Київського національного торговельно-економічного університету ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ВТРАТ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ.....	463
Н.В. Коцераба, к.е.н. В.В. Клованич, здобувач ОКР «спеціаліст» Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	470
Н.В. Коцераба, к.е.н. Л.М. Красносільська, здобувач ОКР «спеціаліст» Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРИБУТОК, ПРИБУТКОВІСТЬ ТА БЕЗЗБИТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, ЇХ ІСТОРИЧНИЙ ГЕНЕЗИС.....	482
І.Г. Крупельницька, к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРОБЛЕМА ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПРИДБАННЯМ ТА ЗБЕРІГАННЯМ ЗАПАСІВ.....	495
І.Ф. Лобачева, к.пед.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	503
Л.А. Майстер, асистент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПОНЯТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА: ШЛЯХИ ЇХ НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИБУТТЯ.....	512
О.П. Мельничук, к.е.н. Вінницький торговельно-економічного інститут КНТЕУ НОВАЦІЇ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ У 2015 Р.....	523
О.М. Откаленко, асистент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ВЛАСНИХ НАДХОДЖЕНЬ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ВНЗ.....	529
Н.В. Поліщук, к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОЦІНКА ТА КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.....	535
О.Т. Поліщук, к.е.н. К.В. Гончарук, здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	541

5. Чумарин И. Г. Предотвращение потерь в розничной торговле. Проверенные способы / И.Г. Чумарин – СПб.: Питер, 2007. — 192 с.

УДК 657:336.145

Н.В. Коцераба, к.е.н.

В.В. Клованич, здобувач ОКР «спеціаліст»

Вінницький торговельно–економічний інститут КНТЕУ

**МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО
КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА**

У статті досліджено методика здійснення внутрішньогосподарського контролю в системі управління діяльністю сільськогосподарського підприємства. Висвітлено підхід до формування системи контролю, її елементів, об'єктів та методів, що забезпечує зворотний зв'язок між суб'єктом та об'єктом управління задля оцінки ефективності прийнятих управлінських рішень.

Ключові слова: внутрішньогосподарський контроль, сільськогосподарські підприємства, система контролю, методи контролю, зворотній зв'язок.

Актуальним і проблематичним для сільськогосподарських підприємств є запровадження ефективного внутрішньогосподарського контролю. В товариствах з обмеженою відповідальністю, акціонерних товариствах та сільськогосподарських виробничих кооперативах законодавством передбачено створення ревізійних комісій, що здійснюють внутрішньогосподарський контроль за господарською діяльністю, а в інших аграрних підприємствах вони не передбачені. Тому, пошук нових форм і методів контролю для сільськогосподарських підприємств є назрілим і надзвичайно актуальним питанням.

Значний вклад у становлення та розвиток контролю в Україні зробили відомі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти: Білуха М.Т., [1, с.325, 2, с.45, 3, с.215], Виговська Н.Г. [5, с. 92], Дмитренко І. [6, с.56], Калюга Є.В. [7, с.33, 8., с.26], Кузик Н.П. [9, с. 184], Рибалко Л.В. [10, с. 86].

Відзначаючи цінність результатів досліджень названих авторів та досягнення сучасної контрольно-ревізійної думки, слід зауважити, що має місце коло суттєвих теоретико-методичних питань, які не набули належного висвітлення і потребують більш докладного дослідження. Ними є визначення місця контролю в системі управління сільськогосподарськими підприємствами, запровадження аудиту, як важливої форми внутрішнього і зовнішнього контролю, особливості контролю за використанням земельних і майнових паїв в реформованих сільськогосподарських підприємствах.

Важливість зазначених проблем та необхідність їх теоретичного дослідження й практичного обґрунтування з врахуванням змін в розвитку економічних відносин зумовили актуальність дослідження.

Метою статті є обґрунтування теоретичних положень і розробка пропозицій, спрямованих на вдосконалення методики внутрішньогосподарського контролю в аграрному секторі економіки України.

У працях багатьох вчених зустрічається поняття системи внутрішньогосподарського контролю. У теорії управління під поняттям "система" (від грецького *systema* – ціле, що складається із частин) розуміють сукупність елементів, які знаходяться у взаємозв'язку один із одним та утворюють певну цілісність, єдність. Для того, щоб окреме явище можна було визначити як систему, воно повинно відповідати двом вимогам:

1. відповідати властивостям системи;
2. складатися з окремих взаємопов'язаних елементів, які утворюють єдине ціле (структурність системи).

При розгляді другої вимоги щодо визначення системи – її структурності, слід виходити з того, що теорія управління структурними елементами будь-якої системи називає вхід, процесор, вихід, управління за допомогою зворотного зв'язку і обмеження. Тому, необхідно визначити такі елементи внутрішньогосподарського контролю, які б відповідали названим параметрам. Лише в цьому випадку внутрішньогосподарський контроль можна буде впевнено називати системою.

Інший підхід до наукового обґрунтування складових системи контролю має сучасний дослідник фінансового контролю В.В. Бурцев. [4, с.37], який пропонує елементами системи контролю розглядати теоретичну базу (поняття, мета, завдання, принципи, вимоги, види та ін.), нормативну базу, методичне забезпечення, організаційні структури (суб'єкти контролю), науково-дослідницьке та фінансове забезпечення, інформаційно-комунікативну інфраструктуру в їх взаємозв'язку. Однак, такий підхід свідчить про поєднання кількох різних принципів побудови системи, що робить її надто громіздкою.

Про відповідність внутрішньогосподарського контролю наведеним властивостям свідчать дані табл. 1.

Таблиця 1

**Характеристика системних властивостей
внутрішньогосподарського контролю**

№ з/п	Системні властивості	Характеристика властивостей
1.	Детермінованість	Внутрішньогосподарський контроль є закономірною та логічною діяльністю, що зумовлено потребою в ефективному управлінні підприємством.
2.	Динамічність	Наявність активних процесів, явищ і рухомих зв'язків, що зумовлено активними діями суб'єктів внутрішньогосподарського контролю через застосування методів і процедур. Внутрішньогосподарський контроль має здатність до розвитку й удосконалення в умовах зміни та розвитку зовнішніх чинників.
3.	Цілісність	Внутрішньогосподарський контроль є окремою функцією управління, тому виступає цілісним явищем із визначеною метою, завданнями та принципами функціонування.
4.	Стійкість	Внутрішньогосподарський контроль є сталим явищем при незмінних (слабо змінних) зовнішніх чинниках.
5.	Стохастичність	Внутрішньогосподарський контроль може мати імовірнісний характер за умов дії непередбачуваних збурювальних зовнішніх факторів.
6.	Автономність	Внутрішньогосподарський контроль функціонує за власними, притаманними лише йому, закономірностями та принципами.
7.	Адаптованість	Внутрішньогосподарський контроль має здатність пристосовуватися до нестабільних умов зовнішнього середовища шляхом відповідних змін і розвитку його складових елементів.
8.	Синергійність	Функціонування окремих елементів внутрішньогосподарського контролю у результаті взаємодії та цілісності призводить до виникнення додаткового (об'єднаного) ефекту порівняно з їх відокремленою дією.

В англо-американській економічній літературі та Міжнародних стандартах аудиту внутрішньогосподарський (внутрішній) контроль трактується як система, що складається з трьох елементів: середовище контролю; облікова система; контрольні процедури (табл. 2).

Таблиця 2

**Елементи системи внутрішньогосподарського контролю
(за Міжнародними стандартами аудиту)**

Середовище контролю	Облікова система	Контрольні процедури
<p align="center">Елементи середовища контролю</p> <ul style="list-style-type: none"> • філософія адміністрації та стиль управління; • організаційна структура; • аудиторський комітет; • розподіл повноважень і відповідальності; • контрольні методи адміністрації; • внутрішньогосподарський аудит; • кадрова політика; • зовнішній вплив 	<p align="center">Поставлені цілі</p> <ul style="list-style-type: none"> • наявність господарських операцій і їх законність; • повнота; • арифметична точність; • класифікація за рахунками; • дозвіл; • своєчасність; • підготовка звітності 	<p align="center">Категорії контрольних процедур</p> <ul style="list-style-type: none"> • адекватний розподіл обов'язків; • система санкціонування; • документування та системні облікові записи; • контроль активів і облікових записів; • незалежні контрольні процедури

У практиці країн Західної Європи спостережна рада компанії створює Комітет з питань аудиту, що певною мірою нагадує ревізійну комісію, але має дещо іншу структуру .

У децентралізованих компаніях Японії створюється багаторівнева система управлінського контролю, коли служби контролю пронизують усю діяльність підприємства – від виробничих підрозділів до вищого керівництва.

Зарубіжні вчені й економісти-практики розвинутих країн розглядають питання функціонування системи внутрішньогосподарського контролю з позиції аудиту. Тому, про внутрішньогосподарський контроль йдеться з погляду його особливостей, які мають бути враховані зовнішніми аудиторами. Крім того, у багатьох зарубіжних підприємствах функції планування, обліку, контролю і аналізу настільки тісно інтегровані, що утворюють єдину систему

контролінгу, яка забезпечує вироблення альтернативних підходів при здійсненні оперативного та стратегічного управління в процесі досягнення кінцевої мети та результатів діяльності підприємства.

Для вітчизняних підприємств характерною є структура системи внутрішньогосподарського контролю, яка включає дві складові: контролюючу та підконтрольну. До першої входять суб'єкти контролю та контрольні дії, до другої – об'єкти контролю. Оскільки діяльність суб'єктів внутрішньогосподарського контролю направлена безпосередньо на його об'єкти, виникає потреба у додатковому елементі контролю, через який і здійснюватиметься цей вплив. Таким елементом і є контрольні дії. У свою чергу, контрольні дії у більшості випадків визначаються методами, які використовують суб'єкти контролю. А зважаючи на те, що процедура контролю заключається у співставленні фактичних і бажаних показників, виникає необхідність у забезпеченні процесу контролю відповідними інформаційними даними. Крім того, вихідним елементом системи внутрішньогосподарського контролю є також інформаційні дані, отримані в процесі здійснення контролю. У зв'язку з цим, вважаємо за доцільне виділити такі основні елементи системи внутрішньогосподарського контролю: об'єкти, суб'єкти, методи та інформаційне середовище (рис. 1).

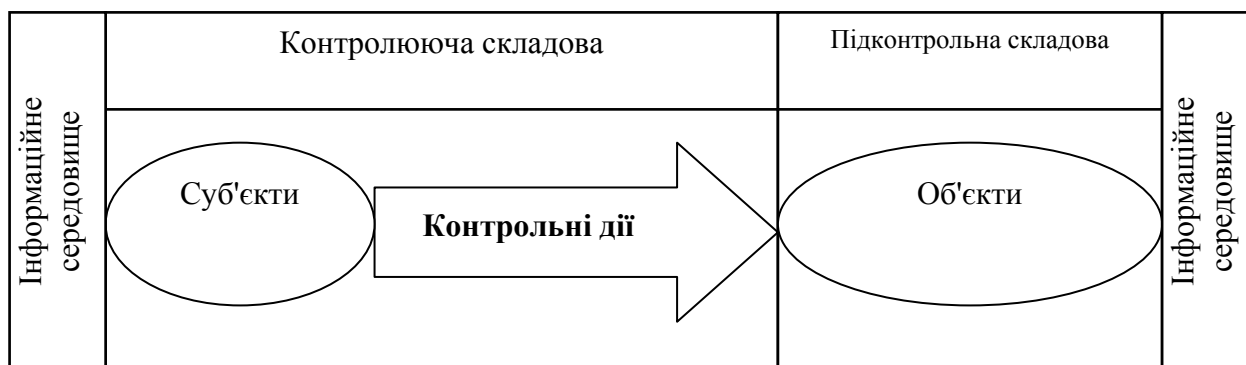

Рис. 1. Елементи системи внутрішньогосподарського контролю

Усі названі елементи цілком узгоджуються з класичною структурою системи. Так, об'єкти, суб'єкти, методи входять до складу процесора системи

внутрішньогосподарського контролю, а інформаційне забезпечення формує її вхід і вихід: вхід системи формується за рахунок фактичних (результативних) та планових, нормативних чи інших бажаних показників; вихід системи представлений інформаційними даними, що отримані у процесі здійснення самої процедури контролю.

Функцію зворотного зв'язку в системі внутрішньогосподарського контролю виконують елементи системи управління, зокрема ті, що спрямовані на коригування рішень, а також господарська діяльність підприємства. Обмеженням системи внутрішньогосподарського контролю є її мета, яка полягає в інформаційному забезпеченні та перевірці управлінських рішень щодо наявності чи попередження помилок, відхилень і усунення їх причин.

Зупинимось більш детально на характеристиці основних елементів системи внутрішньогосподарського контролю.

Об'єктом внутрішньогосподарського контролю є все те, що контролюється. Об'єктами контролю виступають всі явища та процеси господарського життя підприємства. Зважаючи на тісну інтеграцію функцій обліку та контролю, повністю відокремити їх об'єкти є неможливим. Тому, об'єкти внутрішньогосподарського контролю доцільно класифікувати за двома групами (рис. 2):

1. об'єкти бухгалтерського внутрішньогосподарського контролю;
2. об'єкти внутрішньогосподарського контролю як функції управління.

До першої групи відносяться необоротні активи (основні засоби, нематеріальні активи, капітальні інвестиції), запаси (сировина, матеріали, готова продукція), кошти, розрахунки, власний капітал і забезпечення зобов'язань, довгострокові та поточні зобов'язання, доходи, витрати й результати діяльності тощо. Крім того, об'єктами бухгалтерського контролю є норми та нормативи витрат, первинна та зведена документація, звітність господарюючого суб'єкта. Об'єктами внутрішньогосподарського контролю, як

функції управління, можуть бути окремі складові та процеси господарської діяльності підприємства: виробничі та технологічні процеси, умови праці та техніка безпеки, організація управління. Оскільки такі об'єкти контролю максимально наближені до місць виникнення витрат, то, як вважають деякі науковці, їх доцільно називати центрами витрат.

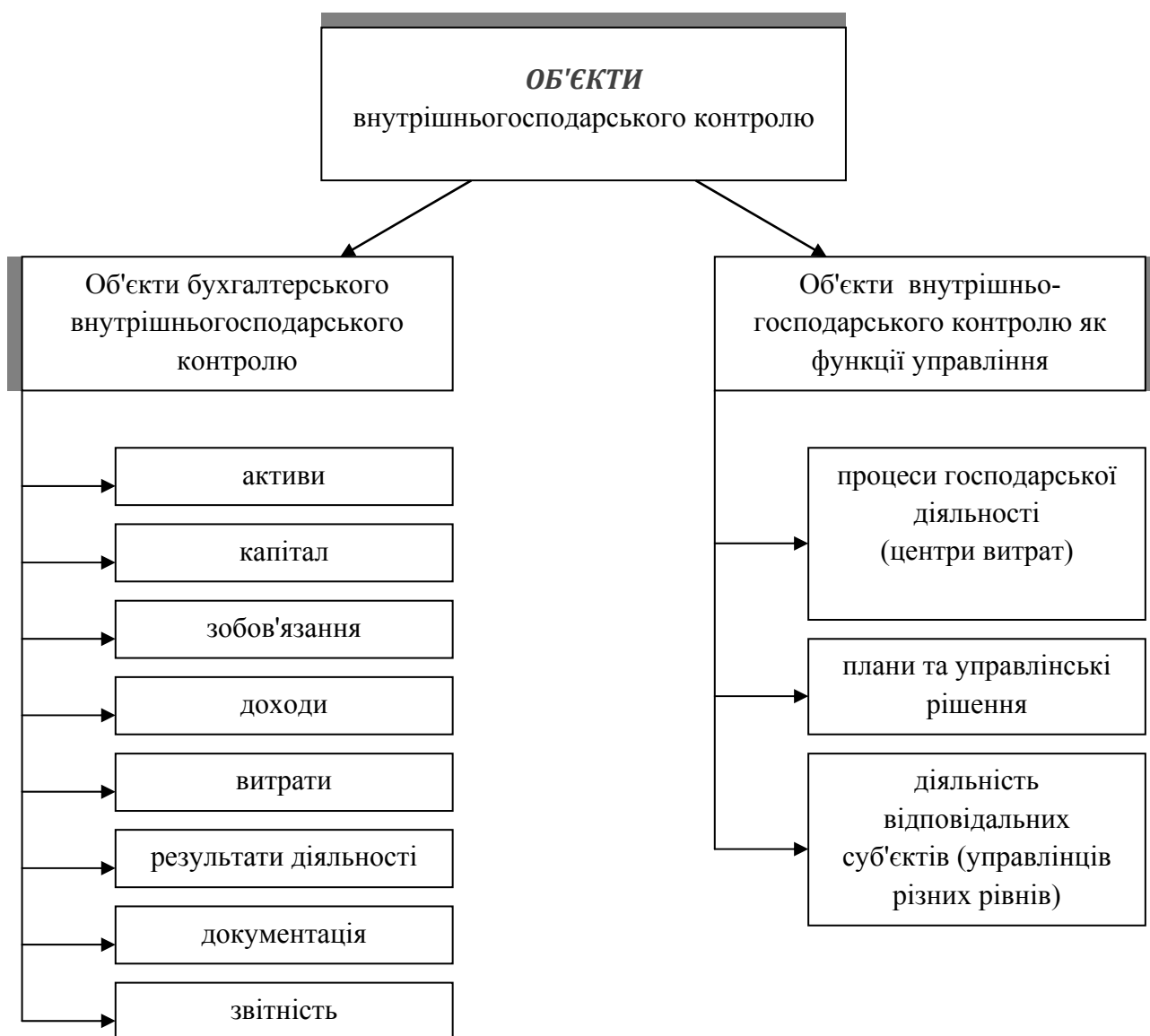

Рис. 2. Об'єкти внутрішньогосподарського контролю

До другої групи об'єктів слід також віднести плани, накази, управлінські рішення. Слід підкреслити, що в ході здійснення внутрішньогосподарського контролю його об'єктами виступають не скільки виробничі ресурси, активи,

стільки дії осіб, відповідальних за забезпечення схоронності та ефективного використання цих засобів, раціональне використання трудових ресурсів. Тому, до об'єктів внутрішньогосподарського контролю належить і діяльність осіб, відповідальних за виконання управлінських рішень на різних рівнях системи управління.

Суб'єктами внутрішньогосподарського контролю, з огляду на запропоновану раніше класифікацію, виступають керівництво підприємства, керівники структурних підрозділів, головні спеціалісти, спеціалісти обліково-економічного персоналу, інвентаризаційна комісія та спеціальні підрозділи контролю (спостережна рада, ревізійна комісія). По суті, це своєрідні "центри відповідальності", тобто окремі підрозділи підприємства з їх відповідальними особами, що забезпечують контроль за витратами ресурсів або виробничим процесом і мають право й можливість приймати відповідні рішення та є відповідальними за ефективність функціонування підприємства.

Оскільки діяльність суб'єктів внутрішньогосподарського контролю направлена безпосередньо на його об'єкти, виникає потреба у додатковому елементі контролю, через який і здійснюватиметься цей вплив. Таким елементом є методи внутрішньогосподарського контролю.

Дійсно, в основі досліджень складних систем, до яких належить і внутрішньогосподарський контроль, лежить діалектичний метод. В межах діалектичного розвиваються загальнонаукові та специфічні методи окремих систем. Так, дедуктивний метод широко використовують під час загальної оцінки системи внутрішньогосподарського контролю, в той час як індуктивний дає можливість зосереджувати всю увагу на окремих об'єктах. За допомогою методу абстрагування об'єкт досліджується як відокремлена частина системи контролю без врахування взаємозв'язків між ними. Метод моделювання дозволяє побудувати оптимальну модель системи внутрішньогосподарського контролю та запровадити її елементи на підприємстві. Застосовують й інші загальнонаукові методи.

У працях багатьох дослідників із питань методології контролю знаходимо класифікацію прийомів документального та фактичного контролю. До них більшість авторів відносять документальну перевірку за формою і змістом, інвентаризацію, спостереження, обстеження, тестування, контрольні заміри та ін. Також виділяють хронологічну та систематичну, суцільну та вибірккову перевірки.

Разом із тим, включення наведених прийомів до групи специфічних методів внутрішньогосподарського контролю є некоректним, оскільки вони використовуються й у практиці інших сфер контрольної діяльності, зокрема державного, відомчого контролю, аудиту, а також аналізу.

З метою вдосконалення теоретико-методологічних аспектів розвитку внутрішньогосподарського контролю, а також більш раціонального застосування методів і прийомів його здійснення у практичній роботі, наведемо їх узагальнену класифікацію (рис. 3).

Система внутрішньогосподарського контролю є свого роду комунікаційною мережею, за допомогою якої управляють діяльністю підприємства в поточний період і яка забезпечує основу для здійснення правильних дій і рішень у майбутньому. Тому однією з основних її складових є інформаційне середовище. Інформаційне середовище як елемент системи внутрішньогосподарського контролю полягає у формуванні її входу та виходу. При цьому вхід системи формується за рахунок фактичних (результативних) та планових, нормативних чи інших бажаних показників. Вихід системи представлений інформаційними даними, що отримані у процесі здійснення самої процедури контролю.

При цьому інформація як на вході, так і на виході контролю повинна відповідати таким критеріям якості: доступність, доречність, достовірність.

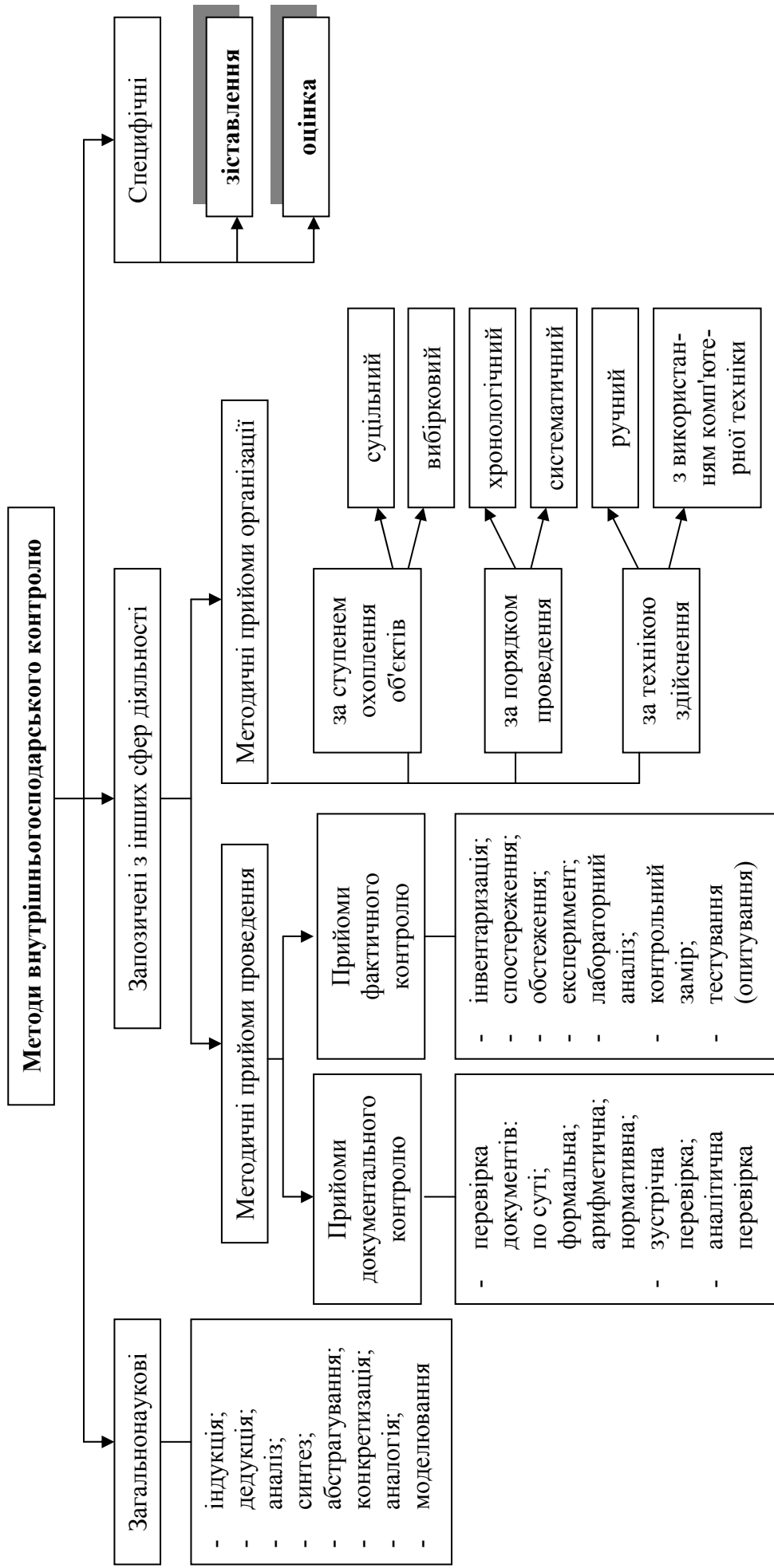

Рис. 3. Класифікація методів і прийомів внутрішньогосподарського контролю

Разом з тим, внутрішньогосподарський контроль сам є системою, для якої вхід – це фактичні показники, вихід – заплановані, а процесором є сукупність послідовних дій, за допомогою яких і приводяться у відповідність фактичні та планові показники (рис. 4).

Рис. 4. Внутрішньогосподарський контроль як підсистема управління

Отже, внутрішньогосподарський контроль поряд із тим, що він є функцією управління, засобом зворотного зв'язку та складовою процесу розробки, прийняття, реалізації управлінських рішень, має ще один сутнісний аспект: виступаючи елементом системи управління, він є водночас самостійною системою з її основними складовими, до яких відносяться суб'єкти, об'єкти, методи та інформаційне середовище.

У своїй цілісності система внутрішньогосподарського контролю забезпечує зворотний зв'язок між суб'єктом та об'єктом управління щодо оцінки ефективності прийнятих управлінських рішень. Найвагомим результатом зворотного зв'язку є надання суб'єкту управління об'єктивної, неупередженої, логічно виваженої інформації щодо реалізації прийнятих управлінських рішень і їх ефективності на рівні окремих структурних підрозділів системи.

На підставі проведених досліджень можна стверджувати, що внутрішньогосподарський контроль покликаний допомагати керівництву сільськогосподарських підприємств реалізувати тактичні та стратегічні цілі ефективного господарювання шляхом інформаційного забезпечення та безпосередньої участі в процесі управління.

Врахування визначених нами сутності, мети, завдань, принципів, функцій та елементів системи внутрішньогосподарського контролю має важливе значення для подальшого вивчення практичних аспектів контрольної діяльності в аграрних підприємствах та розробки пропозицій щодо удосконалення організаційних і методологічних засад функціонування внутрішньогосподарського контролю.

Список використаних джерел:

1. Білуха М.Т. Курс аудиту: підруч. / М.Т. Білуха. – К.: Вища школа; Знання, 1998.– 574 с.
2. Білуха М.Т. Стандарти державного фінансового контролю / М.Т. Білуха // Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. – № 11. – С. 45-48.
3. Білуха М.Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту: підруч. / М.Т. Білуха. – К.: Вища школа, 2004. – 364 с.

4. Бурцев В.В. О системе государственного, аудиторского и внутреннего финансового контроля организаций / В.В. Бурцев // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2000. - № 7. – С. 37-40.
5. Виговська Н.Г. Класифікація суб'єктів фінансового контролю / Н.Г. Виговська // Регіональні перспективи. – 2003. - № 2-3. – С. 92-94.
6. Дмитренко І. Моделювання типів господарських порушень як основа розробки методик внутрішнього контролю / І. Дмитренко, М. Борисенко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. - № 10. – С. 56-58.
7. Калюга Є.В. Проблеми організації внутрішньогосподарського контролю за місцями виникнення витрат та центрами відповідальності / Є.В. Калюга // Вісник податкової служби України. - 2011. - № 17. – С. 33-38.
8. Калюга Є.В. Система внутрішньогосподарського контролю та удосконалення її ефективності на підприємствах / Є.В. Калюга // Вісник податкової служби України. – 2001. - № 33. – С. 26-31.
9. Кузик Н.П. Внутрішньогосподарський бухгалтерський контроль: проблеми та шляхи удосконалення / Н.П. Кузик // Науковий вісник НАУ. – 2012. – Випуск 66. – С. 184-187.
10. Рибалко Л.В. Управлінський аспект системи внутрішньогосподарського контролю аграрних підприємств / Л.В. Рибалко // Вісник Харківського національного аграрного університету. – Харків, 2007. - № 6. – С. 86-90.

УДК 657.155:65

Н.В. Коцеруба, к.е.н.

Л.М. Красносільська, здобувач ОКР «спеціаліст»

Вінницький торговельно–економічний інститут КНТЕУ

**ПРИБУТОК, ПРИБУТКОВІСТЬ ТА БЕЗЗБИТКОВІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВА, ЇХ ІСТОРИЧНИЙ ГЕНЕЗИС**

У статті досліджено мету діяльності виробничого підприємства, категоріальний апарат прибутку, прибутковості та беззбиткової діяльності,

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
III Міжнародної науково-практичної конференції**

20-22 травня 2015 року

Частина I

Редактор: Осадчук Г.А.
Комп'ютерна верстка: Білоус Т.В.

Підп. до друку 08.06.2015 р. Формат 60x84/16. Папір письм.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 41,96.
Обл.-вид. арк. 32,58. Тираж . Зам. №

Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25